

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ

MARCO DARMON

της 10ης Δεκεμβρίου 1986 *

*Κύριε πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,*

1. Η ενίσχυση, ως προς την οποία η εταιρία Deufile επιδιώκει, με την παρούσα προσφυγή, να αποδείξει ότι συμβιβάζεται με την κοινή αγορά κατά την έννοια του άρθρου 92 της Συνθήκης ΕΟΚ, της επέτρεψε να χρηματοδοτήσει ένα μέρος των δαπανών επενδύσεως που προκλήθηκαν από την αγορά εξοπλισμού με τον οποίο εξασφαλίζεται η επάλληλη κατασκευή νημάτων και ινών από πολυαμίδιο και πολυπροπυλένιο.

Το παραδεκτό της προσφυγής της, όσον αφορά τους όρους που επιβάλλονται από το άρθρο 173, δεύτερη παράγραφος, δεν αμφισβητήθηκε. Ως δικαιούχος της επίμαχης ενισχύσεως, η προσφεύγουσα θίγεται αμέσως και ατομικώς από την προσβαλλόμενη απόφαση, παρόλο ότι η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας υπήρξε ο αποδέκτης της εν λόγω ενισχύσεως.

Προς στήριξη της προσφυγής της, η Deufile πρόβαλε τρεις λόγους. Πρώτον, προκειμένου να απορρίψει την εφαρμογή του άρθρου 92, παράγραφος 1, επικαλέστηκε τη φύση της ενισχύσεως και στη συνέχεια προέβαλε την ανυπαρξία αποτελέσματος που να περιορίζει τον ανταγωνισμό και να επηρεάζει δυσμενώς τις ενδοκοινοτικές συναλλαγές (I). Δεύτερον, ισχυρίστηκε ότι η ενίσχυση αυτή, έχοντας ως αντικείμενο τη μετατροπή της παραγωγής της, απέβλεπε στο να προωθήσει την οικονομική ανάπτυξη της περιοχής, όπου πραγματοποιήθηκε η επένδυση και ότι έπρεπε, επομένως, να εφαρμοστούν οι εξαιρέσεις που προβλέπονται στην παράγραφο 3, στοιχεία α) και γ), του άρθρου 92 (II). Τέλος, επικαλέστηκε την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, η οποία προσδίδει οριστικό χαρακτήρα στην εθνική απόφαση χορηγήσεως (III).

2. Προτού εξεταστεί ο καθένας από τους λόγους αυτούς, πρέπει να επανατοποθετηθεί η επίμαχη ενίσχυση στο πραγματικό της πλαίσιο, δεδομένου ότι τα ειδικά στοιχεία της αγοράς, στην οποία παρενέβη, είναι καθοριστικά για την επίλυση της διαφοράς.

Σύμφωνα με την άποψη της προσφεύγουσας, η πραγματοποιηθείσα επένδυση έπρεπε να επιτρέψει την ελάττωση της παραγωγής της σε πολυαμίδιο προκειμένου να υποκαταστήσει βαθμιαίως την παραγωγή πολυπροπυλενίου. Επομένως, η κατάσταση της αγοράς, η δομή της και η θέση την οποία κατέχει σ' αυτή η προσφεύγουσα πρέπει να περιγραφούν σε σχέση με την κοινοτική παραγωγή των δύο αυτών τύπων συνθετικών υφαντικών ινών.

Η κοινοτική βιομηχανία διέρχεται διαθρονητική κρίση πλεονασματικής παραγωγής που συνδέεται με την αλληλεπίδραση μεταξύ, αφενός, των περιορισμένων αγορών, αφού ληφθεί υπόψη η περιστολή των εξαγωγών και η ανάπτυξη του ανταγωνισμού που πραγματοποιείται από τα προϊόντα κατασκευής τρίτων χωρών, και, αφετέρου, της υπέρξεως πλεονασματος ικανοτήτων παραγωγής.

Για να αντιμετωπίσει την κατάσταση αυτή, η Επιτροπή προσπάθησε, με ανακοινώσεις απευθυνόμενες στα κράτη μέλη («κατευθυντήριες γραμμές» του 1971 και 1977 για την υφαντουργία, «κώδικας των ενισχύσεων» του 1977 για τις συνθετικές υφαντικές ίνες), να συντονίσει την εθνική πολιτική ενισχύσεως των επιχειρήσεων του κλωστοϋφαντουργικού τομέα. Όσον αφορά τα *συνθετικά* νήματα και τις *συνθετικές* ίνες, προέτρεψε τις εν λόγω επιχειρή-

* Μετάφραση από τα γαλλικά.

σεις να απόσχουν από κάθε ενίσχυση, όποια και αν είναι αυτή, εφόσον συνεπάγεται αύξηση του δυναμικού παραγωγής στον εν λόγω τομέα. Διευκρίνισε δε ότι, σ' αυτή την περίπτωση στον προαναφερθέντα « κώδικα » η εξαίρεση του άρθρου 92, παράγραφος 3, η οποία βασίζεται στην ύπαρξη σοβαρών κοινωνικών ή περιφερειακών συνθηκών, μπορεί να λειτουργήσει μόνο « σύμφωνα με ίδια οφέλη έναντι του κοινού συμφέροντος », ιδίως υπό την προϋπόθεση ότι η εφαρμογή της εν λόγω εξαίρεσεως δεν διακυβεύει την πολιτική της στον εν λόγω τομέα. Εκτός της περιπτώσεως αυτής, μόνο οι ενισχύσεις που παρέχονται ενόψει μετατροπής της παραγωγής εκτός του τομέα των συνθετικών ινών μπορούν να γίνουν ευνοϊκά δεκτές. Μια ανακοίνωση με ημερομηνία 4 Ιουλίου 1985 διατήρησε τις αρχές αυτές και τις επεξέτεινε στις ίνες και τα νήματα από πολυπροπυλένιο που έως τότε διέπονταν αποκλειστικά από τις δύο προαναφερθείσες « κατευθυντήριες γραμμές ».

Το κανονιστικό αυτό πλαίσιο προκαλεί τη διατύπωση μιας παρατηρήσεως. Εκφράζει μεν το πώς αντιλαμβάνεται η Επιτροπή το κοινοτικό συμφέρον και καθορίζει τη συμπεριφορά που αναμένει από τα κράτη μέλη να ακολουθήσουν, κατά κανένα τρόπο όμως δεν μπορεί να την απαλλάξει, κατά την εξέταση μιας ορισμένης ενισχύσεως, από την αυστηρή τήρηση των διατάξεων των άρθρων 92 και 93. Κατ' άλλη διατύπωση, οι « κατευθυντήριες γραμμές » και ο « κώδικας ενισχύσεων » αποτελούν ένα πλαίσιο αναφοράς, ενισχύοντας ιδίως την υποχρέωση κοινοποιήσεως που προβλέπεται από το άρθρο 93, παράγραφος 3, αλλά δεν μπορούν, αυτοί καθαυτοί, να θεωρηθούν ότι έχουν νομοθετικό χαρακτήρα βάσει του οποίου να μπορεί να θεμελιωθεί αρνητική απόφαση του οργάνου.

Όσον αφορά τους δέκα κοινοτικούς παραγωγούς, αυτοί συνήψαν υπό τον έλεγχο της Επιτροπής το 1978 συμφωνία με την οποία επιδιώξαν να μειώσουν την υπάρχουσα ικανότητα παραγωγής στον τομέα των συνθετικών ινών, ιδίως των ινών από πολυαμίδιο. Οι επιχειρηθείσες μειώσεις έφθασαν περίπου στο

18 % του δυναμικού παραγωγής του 1977. Δεδομένου ότι οι προοπτικές για αύξηση της ζήτησεως ήταν μειωμένες, το 1982 συνήφθη νέα συμφωνία προοδευτικής διαλύσεως μονάδων παραγωγής. Με απόφαση της 4ης Ιουλίου 1984, η Επιτροπή έκρινε τη συμφωνία αυτή — εφαρμοστέα έως τις 31 Δεκεμβρίου 1985 — σύμφωνη προς τις διατάξεις του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΟΚ¹.

Εντούτοις, όπως αποδεικνύει η εξακολούθηση της προσπάθειας τόσο εκ μέρους της Επιτροπής όσο και εκ μέρους ορισμένων επιχειρηματιών, η κοινοτική βιομηχανία των συνθετικών υφαντικών ινών δεν έχει παρ' όλα αυτά ξαναβρεί την ισορροπία που είναι απαραίτητη για την αποδοτικότητα της. Οι στατιστικοί πίνακες τους οποίους προσκόμισε η Επιτροπή κατόπιν αιτήσεως του Δικαστηρίου, πράγματι, αποκαλύπτουν ότι ο τομέας της παραγωγής πολυαμιδίου και πολυπροπυλενίου εξακολουθεί να εμφανίζει πλεονάζουσα ικανότητα παραγωγής. Παρόλο ότι το ποσοστό εκμεταλλεύσεως που εκφράζει η σχέση παραχθείσες ποσότητες/ικανότητα παραγωγής βελτιώθηκε και έφθασε το 1985 82 % για το πολυαμίδιο και 86 % για το πολυπροπυλένιο, αυτό αποκάλυπτει εντούτοις, επίσης, την εξακολούθηση του πλεονάσματος δυναμικού παραγωγής. Προπάντων όμως, πρέπει να τονιστεί ότι την εποχή κατά την οποία η προσφεύγουσα έλαβε την επίμαχη ενίσχυση, η ανισορροπία ήταν πολύ πιο έντονη, δεδομένου ότι το 1982 και το 1983 το ποσοστό εκμεταλλεύσεως ήταν αντίστοιχα 52 και στη συνέχεια 72 % για το πολυαμίδιο και 56 και στη συνέχεια 64 % για το πολυπροπυλένιο.

Εν αντιθέσει προς την άποψη της προσφεύγουσας, πρέπει επομένως να γίνει δεκτό ότι η κατάσταση της προσφοράς και της ζήτησεως των εν λόγω δύο τύπων προϊόντων δεν ήταν και εξακολουθεί να μην είναι ισορροπημένη. Η βελτίωση του ποσοστού χρησιμοποίησεως της ικανότητας παραγωγής του πολυαμιδίου δεν αντιστοιχεί στην ανάπτυξη των αγορών αλλά οφείλεται στις αναδιαρθρώσεις που επιχείρησαν οι παραγωγοί που συνήψαν τη συμ-

1 — ΕΕ L 207 της 2.8.1984, σ. 17.

φωνία του 1978, η οποία ανανεώθηκε το 1982. Η κατάσταση του πολυπροπυλενίου είναι και αυτή επίσης ανησυχητική. Προκειμένου περί νέου προϊόντος, οι αγορές διαθέσεώς του ασφαλώς έχουν μεγαλώσει, αλλά η ικανότητα παραγωγής που έχει δημιουργηθεί προς το σκοπό αυτό αυξήθηκε γρηγορότερα από την πραγματική παραγωγή, ώστε ο τομέας αυτός να βρίσκεται επίσης σε κατάσταση πλεονάσματος της ικανότητας παραγωγής. Στην πραγματικότητα, οι « αιθρίες » που ενδεχομένως διαπιστώθηκαν συνδέονται με συγκυρικά φαινόμενα, όπως η εξέλιξη της τιμής του δολαρίου από το 1982.

Πρέπει ακόμη να υπογραμμιστούν δύο αποφασιστικοί παράγοντες προκειμένου να συμπληρωθεί το σχήμα του οικονομικού πλαισίου που έχει χαραχθεί με τον τρόπο αυτό.

Η αγορά του πολυαμιδίου και του πολυπροπυλενίου τείνει να είναι « ατομιστική », δεδομένου ότι έχει διανεμηθεί μεταξύ πολυαριθμών επιχειρήσεων, η καθεμία εκ των οποίων κατέχει περιορισμένο μόνο μέρος. Ακολουθώντας την κατεύθυνση αυτή, η Επιτροπή, χωρίς να την προβλήθει αντίρρηση, διευκρίνισε κατά την προφορική διαδικασία ότι 33 παραγωγοί μοιράζονται την αγορά του πολυπροπυλενίου, μεταξύ των οποίων η Deufil κατέχει την τρίτη σειρά προηγούμενη κατά πολύ όλων των άλλων ανταγωνιστών. Συνδεδεμένη με την κρίση του πλεονάσματος δυναμικού παραγωγής, η δομή της αγοράς αυτής εξηγεί, επομένως, τον έντονο ανταγωνισμό στον οποίο αποδύονται οι κοινοτικοί παραγωγοί και τη σχετική στασιμότητα των τιμών.

Εξάλλου, τα στοιχεία που προσκόμισε η Deufil κατόπιν αιτήσεως του Δικαστηρίου αποδεικνύουν ότι η επιχείρηση αφιέρωσε το 1985 σχεδόν τα τρία τέταρτα της συνολικής παραγωγής της για την κατασκευή *πολυαμιδίου*, οι ποσότητες του οποίου έχουν υπερδιπλασιαστεί από το ένα έτος στο άλλο.

Στο πλαίσιο αυτό πρέπει να γίνει εκτίμηση των λόγων που προέβαλε η προσφεύγουσα, προκειμένου να αποφευχθεί η εφαρμογή της αρχής της απαγορεύσεως που προβλέπει το άρθρο 92, παράγραφος 1.

I — Επί της εφαρμογής του άρθρου 92, παράγραφος 1

3. Καταρχάς η Deufil προσπαθεί να υποστηρίξει ότι η εν λόγω ενίσχυση αναλύεται σε γενικό οικονομικό μέτρο που εμπίπτει στην « πολιτική συγκυρίας », κατά την έννοια του άρθρου 103 της Συνθήκης ΕΟΚ.

Όμως, από τη δικογραφία αναμφισβήτητα προκύπτει ότι η ομοσπονδιακή επιδότηση και η περιφερειακή πριμοδότηση που χορηγήθηκαν συνιστούν, και οι δύο μαζί, μια *περιφερειακή* ενίσχυση για επένδυση, από την οποία ωφελείται *ειδικά* η επιχείρηση Deufil. Για το λόγο αυτό θεωρήθηκε ότι η απόφαση της Επιτροπής την αφορά άμεσα και ατομικά. Οι όροι χορηγήσεως της ομοσπονδιακής επιδοτήσεως αποκαλύπτουν εξάλλου τον περιφερειακό της χαρακτήρα, δεδομένου ότι η επένδυση την οποία έχει σχεδιάσει η επιχείρηση πρέπει ιδίως να « πραγματοποιείται σε ζώνη που έχει ανάγκη ενισχύσεως ». Επιπλέον η πριμοδότηση που χορηγήθηκε από το Land Βόρειας Ρηνανίας-Βεστφαλίας, χορηγήθηκε σύμφωνα προς τις « οδηγίες για τη χορήγηση ενισχύσεων των επενδύσεων που προορίζονται για τη βελτίωση των περιφερειακών οικονομικών διαρθρώσεων » του εν λόγω Land.

Έχοντας χαρακτηριστεί έτσι επακριβώς, η επίμαχη ενίσχυση που ευνοεί σίγουρα τη δικαιούχο επιχείρηση, δεδομένου ότι αυτή αντιπροσωπεύει σχεδόν το 15 % του συνολικού κόστους της πραγματοποιηθείσας επενδύσεως, είχε ως αποτέλεσμα να νοθευτεί ο ανταγωνισμός και να επηρεαστεί δυσμενώς το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών, ώστε να πρέπει να θεωρηθεί ως ασυμβίβαστη προς την κοινή αγορά;

4. Η προσφεύγουσα προτείνει να δοθεί αρνητική απάντηση στο ερώτημα αυτό προβάλλοντας τον ισχυρισμό ότι, προκειμένου να απαγορευθεί, η ενίσχυση πρέπει να επιφέρει « αισθητή » αλλοίωση του ανταγωνισμού και

των ενδοκοινοτικών συναλλαγών. Όμως, η συμμετοχή της στην κοινοτική παραγωγή πολυαμιδίου ήταν μόνο 0,18 % το 1984. Όσον αφορά δε την παραγωγή της πολυπροπυλενίου, την εποχή εκείνη αυτή αντιπροσώπευε μόνο 0,65 % της συνολικής παραγωγής συνθετικών συνεχών νημάτων στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας. Οι αναλογίες αυτές είναι πολύ αμελητέες ώστε η χορηγηθείσα ενίσχυση, που αντιπροσωπεύει μόνο ένα μικρό μέρος της επενδύσεως, να μπορεί να έχει « στο επίπεδο της κοινής αγοράς » το προσαπτόμενο αποτέλεσμα.

Η επιχειρηματολογία αυτή αντικρούεται από τα γεγονότα. *Πρώτον*, οι προαναφερθέντες αριθμοί στερούνται σημασίας. Μεταξύ άλλων, δεν λαμβάνουν υπόψη τους τις ποσότητες που έχουν εξαχθεί προς τις τρίτες χώρες, για το λόγο ότι δεν είχαν επίδραση στην κοινοτική αγορά. Όμως, όποιος και αν είναι ο τόπος προορισμού τους, πρέπει να ληφθούν υπόψη ενόψει των κριτηρίων που προβλέπονται από το άρθρο 92, παράγραφος 1. Πράγματι, η εξασθένιση της κοινοτικής αγοράς των εν λόγω προϊόντων δεν μπορεί παρά να επιτείνει τον ανταγωνισμό των παραγωγών και να τους οδηγήσει στην αναζήτηση συμπληρωματικών αγορών στην παγκόσμια αγορά που είναι επίσης κορεσμένη. Σ' αυτό το πλαίσιο, μια ενίσχυση επενδύσεως, που μετριάξει το κόστος παραγωγής ενός παραγωγού, δεν μπορεί παρά να έχει επίδραση στην ανταγωνιστική ικανότητα παραγωγής όλων των άλλων, *τόσο στο εξωτερικό όσο και στο εσωτερικό της κοινής αγοράς*, και συνεπώς στο ενδοκοινοτικό εμπόριο.

Δεύτερον, η Deufil διευκρίνισε ότι η παράδοση μέρους της παραγωγής της πολυαμιδίου εντός της Κοινότητας είχε γίνει σε άλλες εταιρίες του ιταλικού ομίλου Radici, του οποίου είναι θυγατρική εταιρία και, επομένως, είχε απλώς αποτελέσει αντικείμενο « κυκλικής ανταλλαγής ». Στην απάντησή της, η προσφεύγουσα βεβαιώνει ότι ο όμιλος αυτός είχε πιάσει κάθε παραγωγή πολυαμιδίου για να της τη μεταβιβάσει. Επομένως, η σχετική παραγωγή

ήταν ουδέτερη από την άποψη του ανταγωνισμού και του ενδοκοινοτικού εμπορίου.

Κατ' ανάγκη πρέπει να γίνει δεκτό ότι πρόκειται μόνο για απλές διαβεβαιώσεις που δεν μπορούν να θεωρηθούν ως αποδείξεις. Επιπλέον, δεν είναι παραδεκτές εν μέρει, αν ληφθεί υπόψη ο όψιμος χαρακτήρας τους. Όπως και αν έχουν τα πράγματα, ακόμη και αν έχουν παραδοθεί σε άλλες επιχειρήσεις του ομίλου, οι πλεονάζουσες ποσότητες, που παρήχθησαν από την Deufil χάρι στη δημόσια ενίσχυση, δεν ήταν δυνατό παρά να γίνουν αισθητές στην κοινοτική αγορά του πολυαμιδίου.

5. Επομένως, οι αντιρρήσεις της προσφεύγουσας που αποσκοπούν στη μείωση της θέσεώς της στην αγορά πρέπει να παραμεριστούν. Εξάλλου, τα γεγονότα επιβεβαιώνουν την ανάλυση αυτή. Τα στοιχεία που αφορούν την *πραγματική* εξέλιξη της συμμετοχής της Deufil στο δυναμικό παραγωγής και τη συνολική παραγωγή πολυαμιδίου και πολυπροπυλενίου στην Κοινότητα, όπως συνδυάστηκαν και εμφανίστηκαν από την Επιτροπή κατά την προφορική διαδικασία, χωρίς να αμφισβητηθούν, επιτρέπουν να γίνει αντιληπτό στο πλαίσιο μιας εξασθενημένης αγοράς όλο το μέγεθος των στρεβλώσεων ανταγωνισμού και του επηρεασμού του εμπορίου στο οποίο συνέβαλε η ενίσχυση.

Πράγματι, απ' αυτό προκύπτει ότι μεταξύ του 1983, έτους κατά το οποίο χορηγήθηκε η ενίσχυση, και του 1985, η Deufil *διπλασίασε* τόσο την ικανότητα της ίδιας παραγωγής της (από τρεις χιλιάδες σε έξι χιλιάδες τόνους), όσο και τη συμμετοχή της στο δυναμικό παραγωγής της Κοινότητας. Έτσι, η πραγματοποιηθείσα επένδυση της επέτρεψε, κατά την ίδια περίοδο, να *διπλασιάσει*, κατά μέσο όρο, τη συμμετοχή της στην αγορά, η οποία έφθασε όσον αφορά το πολυαμίδιο από 1,3 σε 2,89 % και όσον αφορά το πολυπροπυλένιο από 1,09 σε 2,03 % της κοινοτικής παραγωγής των εν λόγω προϊόντων. Για μια αγορά της οποίας η δομή έχει ατομιστικό χαρακτήρα, η αύξηση 100 % της συμμετοχής της Deufil αποτελεί

αναμφισβήτητη ενίσχυση της ανταγωνιστικής της θέσεως.

ενίσχυση πρέπει επομένως να θεωρηθεί ως μη συμβιβάσιμη με την κοινή αγορά ³.

Η βελτίωση αυτή δεν προκύπτει από την κανονική λειτουργία της αγοράς, της οποίας ο από διαρθρωτική άποψη εξασθενημένος χαρακτήρας έχει αντιθέτως οδηγήσει ορισμένους παραγωγούς στη λήψη της πρωτοβουλίας να ελαττώσουν την ίδια ικανότητα παραγωγής. Πράγματι, η επίμαχη ενίσχυση, αντί να στηρίξει την προσπάθεια προσαρμογής της επιχειρήσεως, μειώνοντας τα έξοδα της επενδύσεως, της επέτρεψε να διαφυλαχθεί τεχνητός από τις οικονομικές συνθήκες της εν λόγω αγοράς.

Ασφαλώς, η Deufil αναφέρθηκε στη συμμετοχή του Δημοσίου στο εταιρικό κεφάλαιο ορισμένων ανταγωνιστριών της. Εντούτοις, η απόδειξή της δεν έχει προσκομιστεί. Εξάλλου, αν υποθεθεί ότι είναι ορθό, το εν λόγω επιχείρημα δεν μπορεί να αποδείξει ότι η ενίσχυση που της χορηγήθηκε συμβιβάζεται με την κοινή αγορά. Τέλος, πρέπει να αναφερθεί ότι, αντίθετα προς αυτά που είπε η Deufil, αυτές οι παρεμβάσεις δεν καλύπτονται από την πράξη της Επιτροπής, όπως αποδεικνύει σχετικά η υπόθεση επί της οποίας εξεδόθη η απόφαση Βέλγιο κατά Επιτροπής ².

Νοθεύοντας την ελευθερία λειτουργίας του ανταγωνισμού μεταξύ των κατανεμημένων στα διάφορα κράτη της Κοινότητας παραγωγών, η ενίσχυση την οποία απεδέχθη η Deufil επηρέασε μόνο το ενδοκοινοτικό εμπόριο των εν λόγω προϊόντων, τα οποία αντιπροσωπεύουν πράγματι, όπως το υπογράμμισε η Επιτροπή στην προσβαλλόμενη απόφαση, 66 % της κοινοτικής παραγωγής όσον αφορά το πολυαμίδιο και 39 % όσον αφορά το πολυπροπυλένιο.

Ενισχύοντας τεχνητός τη θέση της Deufil σε σχέση προς τους άλλους παραγωγούς, ανταγωνιστές στο ενδοκοινοτικό εμπόριο, η επίμαχη

II — Επί των ευεργετικών παρεκκλίσεων που προβλέπονται από το άρθρο 92, παράγραφος 3

6. Σύμφωνα με την προσφεύγουσα, η επίμαχη ενίσχυση πρέπει σύμφωνα με τα στοιχεία α) και γ) του άρθρου 92, παράγραφος 3, να θεωρηθεί ως συμβιβάσιμη με την κοινή αγορά καθόσον προορίζεται να προωθήσει την οικονομική ανάπτυξη του λεκανοπεδίου του Bergkamen, όπου χρησιμοποιήθηκε.

Το λεκανοπέδιο αυτό, στο οποίο υπάρχουν πολλά ορυχεία, πράγματι χαρακτηρίζεται από ένα καθαρά χαμηλότερο βιοτικό επίπεδο και ένα υψηλότερο ποσοστό ανεργίας από τον εθνικό μέσο όρο, δεδομένου ότι δεν προβλέπεται μεσοπρόθεσμα καμία προοπτική αισθητής βελτιώσεως. Όμως, η δημιουργία μιας νέας εγκαταστάσεως όχι μόνο θα επέτρεπε να σταθεροποιηθούν οι υπάρχουσες απασχολήσεις, αλλά επίσης και κυρίως θα επέτρεπε να δημιουργηθούν νέες απασχολήσεις και με αυτόν ακριβώς τον τρόπο να εισρεύσουν στην περιφερειακή οικονομία συμπληρωματικά έσοδα.

Οι λόγοι που οδήγησαν την Επιτροπή να ανασκευάσει την ανάλυση αυτή δεν φαίνεται να μπορούν να αμφισβητηθούν σοβαρά.

7. Για την εφαρμογή καθεμιάς από τις παρεκκλίσεις που προβλέπονται στην παράγραφο 3 του άρθρου 92, πρέπει να αναγνωριστεί στην Επιτροπή ιδιαίτερα ευρεία εξουσία εκτιμήσεως.

Πράγματι, βάσει τόσο των κοινοτικών όσο και των εθνικών ή περιφερειακών οικονομικών ή κοινωνικών στοιχείων, στην Επιτροπή εναπόκειται όχι μόνο να καθορίσει αν η ενίσχυση μπορεί, ενόψει του στόχου που επιδιώκει, να παράγει το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, εν προκειμένω να προωθήσει την περιφερειακή οικονομική ανάπτυξη, αλλά και να επαληθεύσει

2 — Υπόθεση 40/85, Συλλογή 1986, σ. 2321.

3 — Υπόθεση 730/79, Philip Morris, Rec. 1980, σ. 2671, σκέψη II.

αν ο στόχος αυτός μπορεί να επιλεγεί λαμβάνοντας υπόψη τις απαιτήσεις που απορρέουν από το κοινό συμφέρον ⁴.

Επομένως, η Επιτροπή οφείλει να προβεί κατά την άσκηση της διακριτικής της εξουσίας σε

«εκτιμήσεις οικονομικής και κοινωνικής τάξεως που πρέπει να πραγματοποιούνται μέσα σε κοινοτικό πλαίσιο» ⁵.

Έτσι, για την εφαρμογή της παρεκκλίσεως του άρθρου 92, παράγραφος 3, στοιχείο α), το ασυνήθως χαμηλό βιοτικό επίπεδο και η σοβαρή υποαπασχόληση μιας περιοχής δεν καθορίζονται

«σε σχέση με το μέσο εθνικό επίπεδο..., αλλά σε σχέση με το κοινοτικό επίπεδο» ⁶.

Αυτό ακριβώς είναι το διάβημα, στο οποίο προέβη εν προκειμένω η Επιτροπή. Διαπιστώνοντας τον πρόσκαιρο χαρακτήρα της οικονομικής καταστάσεως του λεκανοπεδίου του Bergkamen σε σχέση προς τον εθνικό μέσο όρο, η Επιτροπή θεώρησε ότι δεν μπορούσε να δικαιολογήσει τη χορήγηση της επίμαχης ενισχύσεως, δεδομένου ότι το βιοτικό επίπεδο και το ποσοστό ανεργίας, στοιχεία που η προσφεύγουσα δεν αμφισβήτησε, είναι ευνοϊκότερα από το μέσο κοινοτικό όρο. Παρόλο ότι η Επιτροπή δεν προσκόμισε κανένα αριθμητικό στοιχείο σχετικά, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι υπερέβη το εύρος εκτιμήσεως της κρίνοντας ότι η τοπική οικονομική κατάσταση δεν παρουσίαζε εξαιρετική σοβαρότητα, ώστε η ενίσχυση να μπορεί να χαρακτηριστεί συμβιβάσιμη με την κοινή αγορά κατά την

έννοια του στοιχείου α) της παραγράφου 3 του άρθρου 92.

Η παρέκκλιση που προβλέπεται από το στοιχείο γ) της ίδιας παραγράφου επίσης δεν μπορεί να εφαρμοστεί. Από τους αριθμούς παραγωγής που προσκόμισε η Deufil προκύπτει ότι η πραγματοποιηθείσα επένδυση έχει ως αποτέλεσμα το διπλασιασμό της ικανότητάς της παραγωγής, η οποία χρησιμοποιήθηκε κατ' ουσία για την κατασκευή πολυαμιδίου, το οποίο αντιπροσώπευσε περισσότερο από το 70 % της παραγωγής της του 1985. Εν αντιθέσει προς τις επανειλημμένες διαβεβαιώσεις της προσφεύγουσας, δεν υπήρξε, επομένως, ούτε πραγματική μετατροπή της παραγωγής ούτε αναδιάρθρωση που να συνεπάγεται μείωση της ικανότητας παραγωγής. Στην πραγματικότητα, η επένδυση επέτρεψε απλώς, όπως ακριβώς ανέφερε η Επιτροπή, τον εκσυγχρονισμό του εξοπλισμού της επιχειρήσεως, με την απόκτηση νέας εγκαταστάσεως ικανής να παράγει, εναλλάξ, τους δύο τύπους νημάτων, ανάλογα με την εξέλιξη της ζήτησεως στην αγορά. Όμως, η απόφαση αυτή επενδύσεως πρέπει να εκτιμηθεί σε σχέση με την αναδιάρθρωση που επιχείρησαν οι ανταγωνιστές παραγωγοί, η οποία συνοδεύθηκε από τεράστια συμπίεση των απασχολήσεων. Έχουμε ήδη υπογραμμίσει τα σχετικά αντιανταγωνιστικά αποτελέσματα. Συμμεριζόμενοι την άποψη της Επιτροπής θεωρούμε ότι η συγκυρία αυτή έπαιξε καθοριστικό ρόλο στην πολιτική εξοπλισμού της Deufil.

Έχοντας έτσι επαναχαρακτηριστεί, η πραγματοποιηθείσα επένδυση εμφανίζεται έναντι των συνθηκών της αγοράς σε άμεση αντίθεση προς το κοινό συμφέρον. Το τελευταίο αυτό, όπως προκύπτει τόσο από την πολιτική της Επιτροπής όσο και από την ενέργεια στην οποία προέβησαν ορισμένοι παραγωγοί, προκειμένου να επιτραπεί η επανεξισορρόπηση της παραγωγής και της καταναλώσεως συνθετικών υφαντικών ινών εντός της Κοινότητας, επιβάλλει αν όχι τη μείωση τουλάχιστον τη σταθεροποίηση της ικανότητας παραγωγής και οπωσδήποτε δεν επιβάλλει την αύξησή της. Εντός του πλαισίου διαρθρωτικής υπερπαρα-

4 — Υπόθεση 730/79, αναφέρθηκε πιο πάνω, σκέψεις 17 και 18.

5 — Υπόθεση 730/79, αναφέρθηκε πιο πάνω, σκέψη 24, η υπογράμμιση είναι δική μου.

6 — Υπόθεση 730/79, αναφέρθηκε πιο πάνω, σκέψη 25.

γωγής, αυτή η επένδυση φέρει χαρακτήρα εξόχως συγκυριακό. Δεν φαίνεται κατά κανένα τρόπο να είναι σε θέση να εξασφαλίσει κατά τρόπο διαρκή την αποδοτικότητα της επιχειρήσεως. Επομένως, από ένα μέτρο που είναι αντίθετο προς το κοινοτικό συμφέρον, η περιοχή αυτή καρπύεται μόνο ένα τυχαίο για την ανάπτυξη της προνόμιο, ακόμη και ως προς τις δημιουργηθείσες απασχολήσεις.

Αρνούμενη στην προσφεύγουσα την εφαρμογή των ευεργετικών παρεκκλίσεων του άρθρου 92, παράγραφος 3, στοιχεία α) και γ), η Επιτροπή δεν υπερέβη επομένως τα όρια της διακριτικής της εξουσίας, την οποία ασκεί κατά την εφαρμογή του.

III — Επί της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης

8. Η Deufil υποστηρίζει ότι, αν η προσβαλλόμενη απόφαση πρέπει να διατηρηθεί, η εφαρμογή της, η οποία συνίσταται στην υποχρέωση του κράτους μέλους να επιτύχει την επιστροφή της αδικαιολογήτως καταβληθείσας ενισχύσεως, θα προσκρούσει στην αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης. Πράγματι, οι γερμανικές αρχές θα συναντήσουν εμπόδια, βάσει των διατάξεων του νόμου διοικητικής δικονομίας του Land Βόρειας Ρηνανίας-Βεστφαλίας που διέπει τη διαδικασία αναζητήσεως του αχρεωστήτως καταβληθέντος, στην απόδοση του καταβληθέντος ποσού, εφόσον η προσφεύγουσα μπορούσε να εμπιστευθεί απολύτως τον οριστικό χαρακτήρα της εθνικής αποφάσεως περί χορηγήσεως.

Όπως γίνεται αντιληπτό, ο λόγος αυτός δεν αφορά την απόφαση της Επιτροπής καθαυτή, αλλά το μέτρο που οι γερμανικές αρχές θα ελάμβαναν κατ' εφαρμογή της αποφάσεως του Δικαστηρίου που θα επιβεβαίωνε τη νομιμότητά του. Επομένως, ο τελευταίος αυτός λόγος καθαυτός δεν αποβλέπει στην απόδειξη του βάσιμου της χορηγηθείσας ενισχύσεως. Επομένως, στο πλαίσιο της παρούσας προσφυγής είναι ανενεργός.

Οι παρατηρήσεις μου μπορούν να σταματήσουν εδώ. Εντούτοις, θεωρώ ότι πρέπει εν πάση περιπτώσει να υπενθυμιστεί ότι

« δεν αντιβαίνει στο κοινοτικό δίκαιο το να λαμβάνονται υπόψη από σχετική εθνική νομοθεσία, για να αποκλειστεί η αναζήτηση ενισχύσεων που έχουν καταβληθεί χωρίς νόμιμη αιτία, κριτήρια, όπως η προστασία της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης... »,

καθόσον εφαρμόζονται οι ίδιοι διαδικαστικοί κανόνες στην αναζήτηση των καθαρά εθνικών χρηματικών παροχών και ότι

« λαμβάνεται πλήρως υπόψη το συμφέρον της Κοινότητας » ⁷.

Υπό αυτές τις συνθήκες στον εθνικό δικαστή εναπόκειται, κατά περίπτωση, να συμβιβάσει το συμφέρον της Κοινότητας με την αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης.

Όπως και αν έχουν τα πράγματα και χωρίς να προδικαστεί τίποτε σχετικά, εκ πρώτης όψεως τίποτε δεν επιτρέπει τη σκέψη ότι η προσφεύγουσα νομίμως ανέμενε, λαμβάνοντας υπόψη το γενικό συμφέρον της Κοινότητας, τη χορηγηθείσα ενίσχυση να έχει οριστικό χαρακτήρα. Πράγματι, οι γερμανικές αρχές δεν προέβησαν στη σχετική προηγούμενη κοινοποίηση που προβλέπεται από το άρθρο 93, παράγραφος 3. Όμως — πρέπει να υπογραμμιστεί; — ο ουσιαστικός αυτός τύπος αποβλέπει ακριβώς στην πρόληψη της καταβολής παράνομων ενισχύσεων, αφού

« το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος δεν δύναται να εφαρμόσει τα σχεδιαζόμενα μέτρα »,

προτού η Επιτροπή, ενημερωθείσα « εγκαίρως », καταλήξει σε τελική απόφαση σχετικά με το αν συμβιβάζονται με τους κανόνες του άρθρου 92.

7 — Συνεδικασθείσες υποθέσεις 205 έως 215/82, Deutsche Milchkontor, Συλλογή 1983, σ. 2633, σκέψη 33.

Κατά τα λοιπά, η Deufil δύσκολα μπορεί να υποστηρίξει υπό την ιδιότητά της του παραγωγού συνθετικών υφαντικών ινών ότι αγνοούσε ότι η πραγματοποιηθείσα επένδυση, για την οποία γνώριζε ότι θα επέτρεπε να αυξηθεί η ικανότητά της παραγωγής όχι μόνο για την κατασκευή πολυπροπυλενίου, προϊόν στο οποίο ο « κώδικας ενισχύσεων » δεν επεκτά-

θηκε πράγματι παρά μόλις το 1985, αλλά επίσης και για την κατασκευή πολυαμιδίου, οπωσδήποτε δεν συμβιβάζταν προς το κοινό συμφέρον του τομέα των συνθετικών υφαντικών ινών και γενικότερα της κλωστοϋφαντουργίας, όπως το είχε ορίσει η Επιτροπή από το 1977.

Συνεπώς, καταλήγω στην απόρριψη της προσφυγής, στα δικαστικά έξοδα της οποίας πρέπει να καταδικαστεί η προσφεύγουσα.